

**Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında
Elmin İnkişaf Fonduna Mobillik qrantın
№ EİF-Mob-2-2013-4(10)-13/06/3 Qalibi
Bakı Dövlət Universitetinin dosenti
Əkbərova Günay Hafiz qızı tərəfindən
İtaliyanın Roma La Sapienza Universitetinin
Tibbi Genetika Laboratoriyasında qısa
müddətli elmi təcrübə proqramının iştirakı
haqqında**

HESABAT

2013-cü ilin sentyabr ayında Elmin İnkişaf Fondunun dəstəyi ilə 2-ci Mobillik Qrantın qalibi kimi İtaliyanın Roma şəhərində yerləşən Sapienza Universitetinin Tibbi Genetika Laboratoriyasında 1 aylıq qısa müddətli elmi təcrübə proqramının iştirakçısı olmuşdum. Həmin müddət ərzində genom DNT-nin nukleotid ardıcılığın təhlilinin ənənəvi ilkin üsullarının öyrənmişəm ki, bu da bir neçə mərhələlərdən ibarət idi: periferik qan və tüpürcəkdən DNT-nin ayrılması (ekstraksiya üsulları), DNT-nin amplifikasiyası (PZR-analiz), gel və kapilyar elektroforez, DNT-nin təmizlənməsi. Həmçinin Bakı Dövlət Universiteti nəznində ilk molekulyar-genetik laboratoriyasının yaradılması üçün məsləhətlər və tövsiyələr almışdım.

Təcrübənin ilk mərhələlərində müəyyən bioloji materiallardan DNT molekulunun başqa hüceyrə ya hüceyrəxarici hissəciklərdən ayrılması və təmizlənməsi üsullarını öyrənmişdim. Bu üsulları həm avtomatik, həm də əllə işlənilməsini öyrəndim. Təcrübənin sonrakı mərhələsində amplifikasiya reaksiyasının qoyulma qaydaları və işin gedişatını öyrənib, praymerlərin seçilməsi qaydalarını ilə tanış oldum. Bundan sonra amplifikasiya məhsulun müəyyən olunması və PZR analizin nəticələrini aqaroza gəlində elektroforez üsulu ilə müəyyən etməyini tədqiq etdim.

Həmçinin elmi təcrübə zamanı bəzi irsi xəstəliklərin Dot-Blot Reverse üsulu vasitəsilə tədqiq edilməsini mənimsəmişdim. Həmin üsul vasitəsilə resessiv xəstəliklərin mutasiya tiplərini müəyyən etmək mümkündür.

Bakı Dövlət Universitetdə Molekulyar-Genetik Elmi-Tədqiqat Laboratoriyasının yaranması üçün training keçdim. Çırkənləmə riskini yox etmək üçün laboratoriyanın

düzgün qurulması, dizaynı, aparatların düzgün yerləşdirilməsi haqqında məlumat aldım.

Alınmış təcrübi biliklərim Bakı Dövlət Universitetinin biologiya fakültəsinin nəznində ilk Molekulyar-Genetik Elmi-Tədqiqat laboratoriyasının yaradılmasına kömək edəcək. Bu laboratoriyanın yaranması biologiya, tarix, hüquq fakültələrin tələbə, aspirant və elmi-tədqiqat institutların tədqiqatçıları tərəfindən təcrübə dərsləri, molekulyar genetik, molekulyar biologiya, molekulyar antropologiya, məhkəmə-genetik ekspertiza sahəsində elmi-təcrübi tədqiqatların aparılması zamanı istifadə olunacaq. Həmin laboratoriya irimiqyaslı sahəarası layihələrdə molekulyar-genetik tədqiqatların aparılması üçün istifadə olunacaq. Qeyd etmək lazımdır ki, Sapienza Universitetinin Tibbi Genetika Laboratoriyası gələcəkdə Bakı Dövlət Universitetin biologiya fakültəsində molekulyar-genetik laboratoriyasının açılması və işində kömək etməyə hazırdır.

Qısa müddətli elmi-təcrübi proqramının həyata keçirilməsi üçün İtaliyanın AXA Sığorta Şirkəti tərəfindən məcburi tibbi sığortalanmışam. Bunun üçün 101 Avro məbləğində pul ödəmişəm.

Sapienza Universitetinin Tibbi Genetika Laboratoriyasında elmi-təcrübi proqramının həyata keçirilməsi üçün Fond tərəfindən ayrılmış 3000 avro Universitetin Molekulyar Tibb Departamentinə verilmişdir. Həmin məbləğ trainingin keçirilməsi üçün lazım olan laborator ləvazimatların alınması üçün xərclənmişdir.

Proqramın sonunda Sapienza Universitetinin Molekulyar Tibb Departamentinin Tibbi Genetika Laboratoriyası tərəfindən research visiting kimi sertifikat almışam.

Təsdiqedicə sənədlər hesabata əlavə olunur.

4.10.2013

G.H.Əkbərova